„Nekem is szívügyem”

Megszépül a Dömötör-torony

Mégiscsak pezsdül már az élet: szombaton délben, ha nem is telt házas, mindenesetre nézőkkel tarkított volt a Dóm téri „aréna”. Egy autóbusznyi lány Nagykanizsáról, néhány család fotómasinákkal felszerelve, egy-két napozó (s közben össze-összeboruló) pár — május eleje. Az idillikus napfényt csak egy valami törte meg: vadul sivított a fúrógép, amellyel a Szegedi Építőipari Szövetkezet dolgozói vésték ki a porladó téglákat a Dömötör-torony falából. Megújítják az Alföld egyik legrégibb építészeti emlékét. Záros határidőn belül: a szabadtéri játékok kezdetére ígérik, hogy „levonulnak” e munkaterületről.

*

Ezt most — azok kedvéért részletezem, akik nem jártak mostanában arrafelé — inkább hasonlít egy homlokzatfelújításos házhoz, mint XI. századi alapokon nyugvó műemlékhez. A-tól Z-ig, az aszfalttól a zárócserépig beállványozták a tornyot, hogy.... de a részletekről hadd szóljon inkább a szakember, azaz Bálóné Serfőző Erika, a városgondnokság munkatársa. A felújítás műszaki ellenőreként mindennapos látogatója ő a torony felfrissítőinek. Háziasszonyi szemmel figyeli, hogy haladnak a munkások.

— Bármilyen furcsa, a Dóm tér egyik ékességének mindmáig nem volt gazdája. Csak nemrégiben vette „kezelésbe” a tanács városgondnoksága. Nem is egészen véletlenül: a rangos műemléken egyre jobban meglátszott a gazdátlanság, ahhoz azonban, hogy felújításához hozzákezdhessenek, e műveletet irányító, ellenőrző, s persze finanszírozó „tulajdonos” kellett. Az utoljára a húszas évek derekán vakolókanalat látott torony ugyanis az utóbbi évtizedekben egyre vizesebb lett: ázott alulról és fölülről is. Kezdett lepörögni a festék Aba-Novák Vilmos falfestményéről, kívülről porladás fenyegette a téglasorokat, hézagos volt a cseréptetőzet, hogy csak a súlyosabb bajokat említsem.

— Lett tehát gazdája a toronynak, a városi tanács jóvoltából a közel egymillió forint is megvan már, találtak vállalkozót is, tekintsük hát át legalább vázlatosan, mire futja most.

— Kezdjük azzal, amire nem. A Dömötör-toronyra a szó szoros értelmében ráépült a szabadtéri színpad világítótornya. Ennek elbontása, áthelyezése majd akkor lesz időszerű (és célszerű), amikor a nézőtér is megújul. Az Országos Műemléki Felügyelőséggel egyeztetett tervek alapján tehát most csak a műemléktoronnyal törődünk.

*

A málladozó téglák és cserepek cseréjéről szóltunk már. A levéltárból kikeresett dokumentumok alapján a toronyfelújításnak két látványos újdonsága lesz: időtálló kerámiából — az eredeti rajzok útmutatása szerint — zárókereszt készül Fekete János keramikus műhelyében, s a fölső szintek megközelítését szolgáló „tűzoltókampókat” kibontják, s lépcsős följárót alakítanak majd ki. Ezen az úgynevezettt gallérjárdára lehet majd följutni, azaz a torony a felső szinten körbejárható lesz. Megújul a külső vakolat: mint eredetileg — téglaporral kevert habarccsal. Alászigetelik az egész tornyot, a már régóta használt és bevált vegyi szigetelési eljárással. A támpilléreket lezáró mészkőtömböket is kivésik — helyükre hódfarkú cserépfedés kerül.

*

Nem a mostani felújítás része lesz, de a keresztelőkápolna falképeinek restaurálását is tervezik a későbbiekben, hiszen a műemléktorony mostani gazdái úgy gondolkodnak, mint Juhász Gyula, 1928-ban, amikor az egykor hat ablaksoros építmény bontását sikerült leállítani (három ablaksor maradt akkorra) azt írta: „A csonka torony nekem is szívügyem. Ez a beszédes emlék túlélte a tatárokat és Mátyás királyt, Dózsa Györgyöt és a törököket, a szegedi boszorkányokat és Dugonicsot, a szabadságharcot és a világháborút. Bennünket is túl fog élni. Szeged szebb lesz, mint volt, és ő, nagy idők tanúja, bizonyságot tesz ezer esztendő mellett.”

Pálfy Katalin

Szülők, brigádok az ovisokért

Kalákában tataroznak

Somogyi Károlyné felvétele

Munka utáni munkában — délután...

Az Uzsoki utcát könnyen megtaláltuk, az óvodáról azonban kérdezősködnünk kellett. „Az a sárga” — mutatta valaki. „Az a sárga” — félig már sárga. A környékbelieknek, a szülőknek már ez a természetes.

Az óvodát az ötvenes években egy magánházból alakították ki. *Molnárné Keresztheqyi Irén* vezető óvónő 23 éve dolgozik ott, azóta háromszor költöztek ki, a most folyó a hetedik tatarozás. A 35 helyre időtlen idők óta 70 gyerek jut, ez az ovi fogadja ugyanis legtöbbször az épülő városrészek kicsinyeit. Kisegítették már Tarjánt, Rókust, az Északi városrészt, most Makkosháza következik. Fodortelepet, ahol az intézmény van, főleg idősebbek lakják, már nem sok a gyerek, most mindössze heten helybeliek a hetvenből.

A vezető óvónő büszke és boldog. Büszke a gyerekekre, a helyre, büszke arra, hogy 200 százalékos „kihasználtságában” is ellátja az épület a funkcióját. És boldog, mert minden lehető segítséget megkap — szülőktől, brigádoktól.

Mikor időszerűvé vált ez a bűvös hetedik tatarozás, a városi tanács 120 ezer forintot ajánlott fel. Ez a belső festés-mázolás költségeit fedezte, ám a házat kívülről is helyre kellett pofozni. A Délép házgyári csőelőregyártó üzemének Petőfi Sándor szocialista brigádja társadalmi munkában vállalta a rendbehozatalt — körülbelül 150 ezer forint értékű hasznot hajtva a köznek. Mire ez a cikk megjelenik, valószínűleg már mindenütt egyszínű kívül a fal, a bútorok, berendezési tárgyak festési-felújítási munkái is szépen haladnak. Óvónők, dajkák, szülők sürögnek-forognak a brigád körül, ablaktisztítástól bútorhordásig mindent elvégeznek.

Másfajta segítséget is kapnak: a városi tanács munkaügyi osztályának dolgozói kongresszusi felajánlásként szemléltetőeszközöket készítenek. A Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat minden évben karácsonykor, vagy más „gyerekünnep” alkalmából 1000—1200 forintos csekkel lepi meg őket, ebből játékokat szoktak venni. Az Autójavító Kisvállalat KISZ-szervezetének néhány tagja teherautó-vezetőfülkét készít — a mai gyerekeknek az autó a „legfontosabb” játék, biztosan sok örömük lesz benne. Különösen most, a tatarozás alatt volt sok dolga a városgazdálkodási vállalat Szántó Kovács János brigádjának: már hetedik éve hetente elszállítják — ingyen és bérmentve — a szemetet, hulladékot.

Közös összefogással épül-szépül tehát a fodortelepi óvoda. A mostani megújulásban külön büszkeségük: nem költöztették ki a gyerekeket, mintegy ötvenen mindennap jártak. Az óvónők napközben mindig abban a szobában foglalkoztak velük, ahol éppen nem dolgozott senki, esténként és a hétvégeken pedig maguk is „munkásruhába” bújtak, és a szakemberekkel együtt szépítgették a kicsik második otthonát.

„Mindenkinek azt kívánnám, hogy ennyi támogatást kapjon a kollégáktól, szülőktől, vállalatoktól” — mondta a vezető óvónő. „Biztosan másutt is elkelnének a segítő kezek”.

R. É.

Teraszok és hangulatok

Párizs és az Adria varázslatos hangulata örökre megmarad bennem. Olyan ötletek dömpingjével találkozik az ember sétáltában, hogy még a legspórolósabb magyar turista zsebéből is kihúzzák a másra félretett valutát. Pici, de annál hangulatosabb szórakozóhelyek csalogatják az arra tévedőt. Benn egy bárpult és néhány asztal, kinn az utcán, a teraszokon zsong az élet. És ezeknek a „kiülőknek” varázslatos a hangulatuk...

Ezekről a teraszos szórakozóhelyekről beszélgettünk, amikor az az ötletünk támadt, nézzünk utána, milyen a helyzet Szegeden. Ilyenkor hajlamos az ember arra, hogy legyintsen, és azonnal rávágja, nincs Szegeden olyan szórakozóhely, ahol jó levegőn hörpölhetné fel kedvenc italát. Aztán elkezd keresgélni, gondolatban felidézi a már sokszor meglátogatott helyeket, és beismeri tévedését...

Kis-Kőrössy Halászcsárda a Tisza partján. Évek óta a leghangulatosabb szabadtéri programot kínáló szórakozóhely. Az idén állandó készültségben élnek a csárda dolgozói. Naponként változik a vízállás. *Oláh Dezső* csárdagazda és *Polgár Gyula* üzletvezető első mondata is a vízálláshoz kapcsolódik: „Még 1 méter 30-ig bírjuk!” A kerthelyiség május elseje óta van nyitva. Este 10 órától szélesvásznú színes filmeket vetítenek a „kertmoziban”. Ma estétől a Ben Hur című kétrészes filmet láthatják, csütörtöktől a Dutyidilit, május 13—15-ig pedig a Flash Dance-t. Este 7-től hajnal 4-ig a Meszlényi—Hegyeshalmi és a Katona—Sávai duó élőzenét szolgáltat, a szabadtéri „Fűzfa diszkó” pedig mindennap a kerthelyiségben várja a halk nosztalgiazenére kiéhezett vendégeket.

A *Totó-Lottó Sörbár* „terrárium”-terasza minden ízlést kielégít. A vörösréz lemezekkel borított bárpult hangulatot teremt. A fedett terasz nyári kellemetlenségeiről beszélgetek *dr. Dudásné Sebesi Csilla* mixernővel, amikor megtudom, hogy hőszigetelő üveggel borították a hangulatos helyiséget.

Ha már a hangulatnál vagyunk, irány a *Hangulat* eszpresszó. Lehet, új nevén kevesen ismerik. Szóval a régi „Jeges”. *Rozgonyi Ildikó* üzletvezető-helyettessel beszélgetek:

— *Két évvel ezelőtt forgalmas terasz volt a Jeges előtt. A Hangulat is kijön az utcára?*

— Nem. Mégpedig azért, mert a korábbi évek tapasztalata alapján nem éri meg. Akkor az utcai front zsúfolásig volt, de az üzletben még véletlenül sem akadt vendég.

A *Korzó Cukrászda* Kárász utcai pavilonváza még fedőponyva nélkül „pirosfehérlik”. Az üzletvezető *Lakatos Józsefné* elmondja, hogy április 26-án szerettek volna nyitni. A ponyvát szállító cég újabb ígérete a jövő hétre szól. Pedig a csehszlovák sörkülönlegességek mellett már összeállítottak olyan fagylaltserlegeket is, melyek csak a teraszon kaphatók. Ilyen a Sellő (fagylalt, tejszínhab, gyümölcsbefőtt, Portorico rum), a Carmen, a serryvel

„dúsított” gyümölcskehely, és a „gyermekek kedvence”.

Négy csodás platánfa társaságában ülünk a *Hági* kerthelyiségében. Csak most vesszük észre, hogy a tető fölé ívelő fa törzsének az építész külön helyet vágott a csatornarészen. Ismeretlenül is kezet rázunk vele. Így is lehet építeni, hogy a téglákat rakják másként, és nem a fát vágják ki!

Rapcsányi Ferenc üzletvezető a Hági specialitásait sorolja, majd segítséget kér a fák megmentésére:

— Egy szakember kellene, aki megfiatalítaná a fákat. Aztán meg vállalkozó, aki lefűrészeli a száraz ágakat...

A Hágit Haggenmacher sörgyártó cége építtette 1796-ban. A kerthelyiséget 1935-ben nyitották meg. Az üzletvezető most keresi a kapcsolatot, hogy „udvari csapolással”, igazi márkás söröket szolgálhasson fel *Kiss Antal* mesterszakács ételkülönlegességeihez.

Lehangoló kép fogad az *Égő Arany* presszó előtt. Az utcán tábla: Omlásveszély! Egy másikon: Gyalogos közlekedés a túloldalon!

Két évvel ezelőtt itt még hangulatos terasz volt. Ma hullanak az „olajos ház” téglái. *Szakácsné Farkas Katalin* üzletvezető-helyettes kevés meggyőződéssel tájékoztat: „Állítólag a nyárra kész lesz az épület.”

Rajtunk kívül négyen tartózkodnak a helyiségben. A Videoton—Bp. Honvéd mérkőzés játékvezetőjét bírálják. *Csapó Béla* és asztaltársasága törzsvendégnek számít az Égő Aranyban. Ezért is vannak itt, a tiltó táblák ellenére!

A változékony időjárás miatt még többnyire üresek a teraszok. Egy kivétellel. Ez pedig a Virág Cukrászda. Világhírű készítményei és fagylaltja már kicsalta az ínyenceket — mint képünkön látható.

Tudom, van még számtalan „kinnülős” üzlet. A *Szeged Nagyáruház* étterme, a *Liget* terasza, a *Vigadóé*, a *Fesztivál*, a *Hóbiárt* és a *Tarján* bisztró „szabadtérije”, a *Mignon*, a *Vakegér*, az *Ibolya* terasza, a *Repülő* és a *Debreceni* kertje, nem is beszélve a *Hungária Szálloda* éttermének csodás panorámájáról, a *Lila Akác* és a *Kék Csillag* levegős „placcáról”...

B. L.

Ritka természeti jelenség

Szombaton az esti órákban teljes holdfogyatkozást figyelhettek meg a csillagászat iránt érdeklődők. E ritka természeti jelenséget az okozza, hogy a Föld Nap körüli pályáján haladva úgy kerül a Nap és Hold közé, hogy az égitest sugarait „elzárva” teljes árnyékot vet a Holdra. Utoljára 1982. január 9-én követhették nyomon az érdeklődők a teljes holdfogyatkozást, ám akkor a borús idő miatt a jelenséget nem tudták megfigyelni. A holdfogyatkozást szombaton 20 óra 16 perckor kezdődött és 21 óra 22 perckor vált teljessé. 22 óra 30 perctől az árnyék fokozatosan visszahúzódott, s 0 óra 33 perckor ért véget.

A teljes holdfogyatkozás alkalmából az Urániai csillagvizsgálóban „élő bemutatót” tartottak, amelyen tudományos magyarázat mellett nagy teljesítményű távcsöveken követhették végig az érdeklődők a természeti jelenséget. A holdfogyatkozás a légkört kutató fizikusok számára is figyelemre méltó. A Föld légköréből a Napnak bizonyos megszűrt sugarai az árnyékolás ellenére mégis eljutnak a Holdra: ezek visszatükröződését vöröses, derengő fénynek látni a Hold felszínén. Ebből a tényből különféle mérések alapján a fizikusok adatokat nyerhetnek a Föld légköréről.

Kommunista műszak a Szegedi Ruhagyárban

Kommunista műszakot tartottak szombaton a Szegedi Ruhagyárban. Nyolcszázan dolgoztak a különféle szabászati, hőrögzítő, gőzvasaló, illetve varrógépek mellett. Divatos, zömében exportra szánt férfiöltönyöket készítettek. Sok irodai alkalmazott is részt vett az önkéntes műszakon. A pihenőnapi munkáért járó bért a vállalat lakásfejlesztési alapjának növelésére ajánlották fel.